

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Nc/1/2023
Identifikačné číslo spisu:	3717201503
Dátum vydania rozhodnutia:	19.09.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:3717201503.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ X. V., narodenej X. Y. XXXX, Z. XXX, 2/ X. Z., narodeného XX. T. XXXX, L., G. XX/XX, 3/ Bc. T. Z., narodenej XX. Y. XXXX, L., P. - X. XX, zastúpených spoločnosťou JUDr. Dušan Divko, advokát, spol. s r. o., Považská Bystrica, Šoltésovej 346/1, IČO: 36 860 654, proti žalovanej Q. Y., narodenej X. Y. XXXX, L., P. - X. X, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 4C/11/2017, o námietke zaujatosti proti sudcom Krajského súdu v Trenčíne, takto

rozhodol:

Sudkyne JUDr. Ľubica Bajzová, JUDr. Alena Záhumenská, Mgr. Martina Trnavská, n i e s ú v y l ú č e n é z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 27Co/47/2023.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trenčíne predložil spis na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako nadriadenému súdu v súlade s § 54 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) na rozhodnutie o vznesenej námietke zaujatosti žalovanou v odvolacom konaní (v spise na čl. 386 a nasl.) spolu s návrhom na prikázanie veci inému súdu podľa § 39 ods. 1 CSP.

2. Z obsahu podania vyplýva, že žalovaná spolu s podaním odvolania proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“) č. k. 4C/11/2017-368 z 15. decembra 2022, vzniesla námietku zaujatosti voči zákonnej sudkyňi, ktorá vec samú rozhodla JUDr. Katarína Krivulčíkovej a voči ďalším sudcom Okresného súdu Považská Bystrica bez ich konkretizovania. Ďalej vo vzťahu k sudcom Krajského súdu v Trenčíne výslovne namietala JUDr. Zajacovú, JUDr. Vrtochovú, JUDr. Janákovú, JUDr. Vekónyho, JUDr. Záleskú, JUDr. Čupkovú, JUDr. Zaťkovú, JUDr. Radičovú atď. (bez ich konkretizovania). Zároveň namietala sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky i sudcov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Petrákovú, JUDr. Nevedelovú a JUDr. Kolcuna. V bodoch 38 a 46 k námietke zaujatosti osobitne spomenula JUDr. Záleskú a všeobecne uviedla, že „sudcovia sú závislí, zaujatí a stranní smerákovia Baškovi; zločinní, kriví, pseudosudcovia, vydierači typu Jankovská“. Navrhla prikázať vec inému súdu z dôvodu vhodnosti/nevyhnutnosti, ktorý odôvodnila tým, že namietala sudcov

Krajského súdu v Trenčíne pre väzby na smerákov (Baška, Jankovská atď), pričom poukázala na to, že neexistuje opravný prostriedok na domáhanie sa ochrany jej základných práv.

3. Vec napadla na Krajskom súde v Trenčíne do senátu 27Co v zložení JUDr. Ľubica Bajzová (predsedníčka senátu a sudkyňa spravodajkyňa), členovia senátu JUDr. Alena Záhumenská a Mgr. Martina Trnavská.

4. Sudkyne JUDr. Ľubica Bajzová, JUDr. Anna Zahumenská a Mgr. Martina Trnavská k vznesenej námietke zaujatosti zhodne uviedli, že sa vo veci necítia byť zaujaté, súd bez pomeru k veci, k stranám sporu a k ich zástupcom. Podotkli, že okolnosti veci nad rámec skutočností plynúcich z prideleného spisu nepoznajú.

5. Podľa § 49 ods.1 a ods. 3 CSP sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe a v jeho rozhodovacej činnosti.

6. Podľa § 52 ods. 1 a ods. 2 CSP strana má právo z dôvodov uvedených v § 49 uplatniť námietku zaujatosti. V námietke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa strana uplatňujúca si námietku o dôvode vylúčenia dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti podľa prvej vety, súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadradenému súdu nepredkladá. Ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužívajú.

7. Podľa čl. 48 ods. 1 veta prvá ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústava“) nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

8. Účelom citovaných ustanovení je prispieť k nestrannému prejednaniu sporu, k nezaujatému prístupu súdu k stranám alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu so zreteľom na jeho pomer k sporu, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia sporu a rozhodnutia o spore, alebo k stranám sporu, ktorý vzťah by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom pomere (tak pozitívnom alebo negatívnom) k nim, alebo k ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní.

9. Súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uverejneného oznámením FMZV ČSFR pod č. 209/1992 Zb., ďalej len „dohovor“) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Ústavnoprávna úprava práva na spravodlivý proces zakotvená v čl. 46 ústavy zároveň na druhej strane zaručuje aj právo na to, aby právna vec strany sporu nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 ods. 1 ústavy.) Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Jeho obsahom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (napr. I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu ako tzv. zákonný sudca, ktorý by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania.

10. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a

objektívneho charakteru. Vo svojich rozhodnutiach pripomína, že súdy by preto mali rozoznávať dôležitosť predchádzania nebezpečenstva reálnej možnosti zaujatosti. Aspekty nestrannosti a všeobecné princípy vyhodnocovania zosummarizoval ESLP vo veci *Morice v. Francúzsko* (sťažnosť č. 29369/10, rozsudok Veľkej komory zo dňa 23. apríla 2015, § 73 až 78). Pripomenul, že nestrannosť sudcu vo všeobecnosti predstavuje absenciu predpojatosti alebo závislosti, pričom jej existenciu je možné testovať viacerými spôsobmi. Podľa ustálenej judikatúry ESLP existencia nestrannosti pre účely článku 6 ods. 1 dohovoru musí byť ustálená v súlade so subjektívnym testom, kde dôraz má byť kladený na osobné presvedčenie, správanie sa a konanie dotknutého sudcu, ako aj v súlade s objektívnym testom, v ktorom sa zisťuje, či súd alebo jeho zloženie ponúkajú dostatočné garancie pre vylúčenie akejkoľvek legitímnej pochybnosti o jeho nestrannosti. Pokiaľ ide o subjektívny test, platí v praxi ESLP dlhodobo uplatňovaný predpoklad, že súd je oslobodený od osobnej predpojatosti alebo nestrannosti sudcu. Osobná nestrannosť sudcu sa predpokladá, pokiaľ nie je preukázaný opak. Ako možné príklady môžu byť uvedené tie, ak sa sudca správa k účastníkovi nevraživo, nepriateľsky alebo je zlomyseľný z osobných dôvodov. Vo väčšine prípadov vzniku otázky pochybnosti nestrannosti sudcu sa ESLP sústredil na objektívny test. Samozrejme, obvykle tu neexistuje jednoznačná deliaca čiara medzi subjektívnou a objektívnou nestrannosťou, nakoľko správanie sa sudcu nemusí spôsobiť nedostatky nestrannosti z pohľadu externého pozorovateľa (objektívny test), ale môže tiež prejsť k osobným záležitostiam sudcu (subjektívny test). Práve preto v niektorých prípadoch, kde môže byť obťažne zabezpečiť dôkaz, ktorý by vyvrátil prezumpciu subjektívnej nestrannosti sudcu, je tu požiadavka objektívnej nezávislosti sudcu, ktorá dáva ďalšiu dôležitú garanciu. Pokiaľ ide o objektívny test, je potrebné určiť, či na rozdiel od správania sa sudcu, existujú iné fakty, skutočnosti, ktoré by mohli vyvolať pochybnosti o jeho nestrannosti. Z toho potom vyplýva, že pri rozhodovaní o tom, či v danom prípade existuje legitímny dôvod obávať sa, že daný sudca trpí nedostatkom nestrannosti, rozhodujúcim je, či táto obava môže byť objektívne opodstatnená. Objektívny test sa zvyčajne týka hierarchických alebo iných vzťahov medzi dotknutým sudcom a inými subjektami v konaní. V každom individuálnom prípade je preto potrebné rozhodnúť, či vyššie uvedený vzťah majúceho konať vo veci sudcu k iným subjektom vystupujúcim v konaní je takej povahy a takeho stupňa, že by mohol indikovať, naznačovať nedostatok jeho nestrannosti. V týchto súvislostiach hoci aj zdanie môže predstavovať určitú dôležitosť, závažnosť, inými slovami, „spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná“. Dôležité je to, že ide o dôveru verejnosti v súdy a v spravodlivosť v demokratickej spoločnosti. Teda každý sudca, u ktorého je legitímny dôvod sa obávať nedostatku nezávislosti, musí byť z prejednávania veci vylúčený.

11. Ostatne uvedený rozsudok Veľkej komory ESLP v zásade zhrnul všetko, čo už bolo povedané v predchádzajúcich jeho komorových rozsudkoch *Delcourt proti Belgicku* (sťažnosť č. 2689/65, rozsudok zo 17. januára 1970), *Piersack proti Belgicku* (sťažnosť č. 8692/79, rozsudok z 1. októbra 1982), *De Cubber proti Belgicku* (rozsudok z 26. októbra 1984, § 25), *Hauschildt v. Dánsko* (rozsudok z 25. mája 1989, § 47), *Fey proti Rakúsku* (sťažnosť č. 14396/88, rozsudok z 24. februára 1993), *Thomann proti Švajčiarsku* (rozsudok z 10. júna 1996), *Pullar proti Spojenému kráľovstvu* (rozsudok z 10. júna 1996, § 32), *Ferrantelli a Santangelo proti Taliansku* (sťažnosť č. 19874/92, rozsudok zo 7. augusta 1996, § 58), *Castillo Algar proti Španielsku*, (rozsudok z 28. októbra 1998, § 45), *Wettenstein proti Švajčiarsku* (sťažnosť č. 33958/96, rozsudok z 21. decembra 2000, § 44), *Pescador Valero proti Španielsku* (sťažnosť č. 62435/00, rozsudok zo 17. júna 2003, §§ 23 až 28), *Blesa Rodriguez proti Španielsku*, (sťažnosť č. 61131/12, rozsudok z 1. decembra 2015, §§ 41 až 44), ako aj rozsudky Veľkej komory ESLP vo veciach *Kyprianou proti Cypru* (sťažnosť č. 73797/01, § 118) a *Micallef proti Malte* (sťažnosť č. 17056/06, § 93). V zmysle aplikovateľného testu pre zjavnú, domnelú zaujatosť" je rozhodujúce, či by konkrétne okolnosti mohli v danom prípade viesť čestne zmýšľajúceho a informovaného pozorovateľa (človeka) k záveru, že existuje reálna, objektívne oprávnená a relevantná možnosť vyvolávajúca pochybnosti o nestrannosti konajúceho sudcu, resp. senátu".

12. Posúdením vznesenej námietky zaujatosti žalovanou voči sudcom Krajského súdu v Trenčíne, nadriadený súd dospel k záveru, že voči zákonnému odvolaciemu senátu, ktorému vec napadla na základe rozvrhu práce do senátu 27 Co na prejednanie a rozhodnutie o odvolaní, nevyplývajú žiadne skutkové okolnosti, ktoré by spochybňovali nestrannosť sudkýň odvolacieho senátu. Len všeobecné

tvrdenie žalovanej spočívajúce v jej nedôvere voči sudcom, samo osebe nevyvoláva pochybnosti o ich nezaujatosti zo subjektívneho a ani z objektívneho hľadiska (tzv. teória zdania). Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach.

13. Podľa § 55 CSP ak strana namieta zaujatosť aj ďalších sudcov toho istého súdu, k námietke zaujatosti sa vyjadria títo sudcovia, iba ak o to požiada nadriadený súd rozhodujúci o námietke zaujatosti. Nadriadený súd rozhoduje o vylúčení ďalších sudcov iba v tom prípade, ak zároveň rozhodne o vylúčení toho sudcu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť.

14. Na základe uvedeného nadriadený súd preto o vylúčení ostatných sudcov Krajského súdu v Trenčíne nerozhodoval.

15. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.